

4.5.3 ด้านสถานที่

มีอาคารจัดแยกโดยเฉพาะศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย พื้นที่ 200 ตารางเมตร ระยะทางห่างจากแผนกผู้ป่วยนอก 150 เมตร จัดห้องเป็นสัดส่วน สะดวกในการรับบริการเช่น ห้องให้บริการตรวจ คัดกรองผู้ป่วย ห้องนวดแผนไทย ประคบสมุนไพร ห้องอบไอน้ำสมุนไพร ห้องจัดจำหน่ายยาสมุนไพรและผลิตภัณฑ์ส่งเสริมสุขภาพ ห้องผลิตยาสมุนไพร

4.5.4 ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เวชภัณฑ์ และครุภัณฑ์

ได้รับการสนับสนุนในภาพรวมของอำเภอมีการจัดทำแผนปีต่อปีโดยชี้ระเบียบการพัสดุ และการคลังกระทรวงสาธารณสุข วัสดุอุปกรณ์ มีมาตรฐานและเพียงพอ พร้อมให้บริการสำหรับครุภัณฑ์การผลิตยาสมุนไพรได้รับสนับสนุนจากสถาบันการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข สามารถผลิตยาสมุนไพรเพื่อใช้ในการดูแลรักษาผู้ป่วยและการจำหน่าย

4.5.5 ด้านงบประมาณ

ปัจจุบันได้จัดสรรเป็นเงินบำรุงโรงพยาบาลในการพัฒนางานศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย ทั้งในด้านการบริหารจัดการพัสดุ, อุปกรณ์, การบริการ, การผลิตยาสมุนไพร, การจ้างลูกจ้างรายวันในการบริการนวดแผนไทยและการผลิตยาสมุนไพร โดยเฉลี่ย ปีละ 100,000 บาท โดยมีการจัดทำแผนการใช้ทุกปี

4.5.6 การผลิตยาสมุนไพร

ได้มีการผลิตยาสมุนไพรในโรงพยาบาลแม่ใจ ทุกวันอังคาร ถึงวันพฤหัสบดีโดยจัดแบ่งเจ้าหน้าที่จากศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยในการผลิตยาสมุนไพรครั้งละ 2 คน เพื่อการใช้ดูแลรักษาผู้ป่วยในโรงพยาบาลและจำหน่ายให้ผู้รับบริการที่เลือกใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพ มีการผลิตยาสมุนไพร ดังนี้

ยาเดี่ยว 2 ชนิด 1. ฟ้ายทลายโจรแคปซูล 2. ขมิ้นชันแคปซูล

ยาดำรับ 4 ชนิด 1. ลูกประคบสมุนไพร 2. ยาอบไอน้ำสมุนไพร

3. ยาหม่องน้ำ 4. ยาหม่องไพล

- การสรรหาวัตถุดิบสมุนไพร มีแหล่งวัตถุดิบสมุนไพรในอำเภอแม่ใจ 3 ตำบล มีเพียง

พอดการใช้คือ ค้าบลบ้านเหล่า ค้าบลแม่สุก และค้ายบลป่าแฝก รับเฉพาะสมุนไพรอากาศแห้ง ซึ่งทางสถานีอนามัยบ้านเหล่า เป็นผู้ควบคุมดูแลการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้น โดยการล้าง หั่น ซอย ตากแห้งและจัดจำหน่ายให้ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย จัดดำเนินการ อบสมุนไพรมาเชื้อ และจัดเก็บในคลังวัตถุดิบ เพื่อการแปรรูปเป็นยาสมุนไพรต่อไป

- สำหรับยาสมุนไพรที่ไม่ได้ผลิตเอง ทางฝ่ายเภสัชกรรมโรงพยาบาลแม่ใจ ได้จัดซื้อจาก องค์การเภสัชกรรมและโรงพยาบาลพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

4.5.7 การจัดบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร

ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยจัดเป็นหน่วยบริการทุติยภูมิ (รอรับการส่งต่อผู้ป่วย) ผู้มารับบริการด้านการแพทย์แผนไทย ต้องผ่านการตรวจวินิจฉัยโรค และการรักษา โดยแพทย์แผนปัจจุบัน ที่แผนกผู้ป่วยนอก หรือศูนย์ส่งเสริมสุขภาพชุมชนในโรงพยาบาลก่อน การส่งต่อให้เข้ารับบริการที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย จากนั้นจึงจ่ายเงินและรับยาสมุนไพร

เปิดบริการทุกวันจันทร์ ถึง วันศุกร์ เวลา 08.00 – 16.00 นาฬิกา หยุดวันเสาร์ , อาทิตย์ และวันนักขัตฤกษ์ การให้บริการและอัตราค่าบริการมี ดังนี้

1. การนวดแผนไทยเพื่อการรักษาเฉพาะที่ ค่าบริการครั้งละ 50-150 บาท
2. การนวดไทย ทั้งตัว เพื่อการรักษา ค่าบริการครั้งละ 200 บาท
3. การอบไอน้ำสมุนไพร ค่าบริการครั้งละ 50 บาท
4. การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วย ค่าบริการครั้งละ 50-100 บาท(ตามกรณีผู้ป่วย)
5. การนวดไทย เพื่อการส่งเสริมสุขภาพ ค่าบริการครั้งละ 200 บาท
6. การนวดฝ่าเท้า ค่าบริการครั้งละ 150 บาท
7. การบำบัดรักษาด้วยยาสมุนไพรตามการรักษาของแพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์แผนไทย
ยาสมุนไพรเดี่ยว ดังนี้ 1. ฟ้ายาลายโจร แคปซูล 2. ขมิ้นชันแคปซูล
3. กระเทียมแคปซูล 4. ชาชงหญ้าหนวดแมว 5. ชาชงดอกคำฝอย
ยาสมุนไพรตำรับ ดังนี้ 1. ยาลลายเส้นแคปซูล 2. ยาริดสีดวงทวารแคปซูล
3. ยาอบสมุนไพร 4. กลีเซอรินสเตดฟิงพอน 5. ยาหม่องน้ำ
6. ยาอบไอน้ำสมุนไพร 7. ลูกประคบสมุนไพร 8. ยาหอม
8. การให้คำปรึกษาสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร , การบริการน้ำดื่มสมุนไพร , และการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม

9.เป็นศูนย์การศึกษาเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองในการสร้างเสริมสุขภาพด้วยภูมิ

ปัญญาพื้นบ้าน การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเช่น สวนสาธิตสมุนไพร

10.การจัดและจำหน่ายยาสมุนไพร และ ผลิตภัณฑ์ส่งเสริมสุขภาพ

11.การตรวจเยี่ยมผู้ป่วยที่บ้าน (ตามกรณีผู้ป่วย)

ผู้ป่วยใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพได้ตามสิทธิผู้ป่วยและคุณพินิจของแพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์แผนไทยภายใต้มาตรฐานการรักษาและการส่งต่อระหว่างแพทย์ทั้งสองระบบซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำมาตรฐานร่วมกัน ยกเว้นกรณี การรับบริการที่ เป็นการส่งเสริมสุขภาพและยาสมุนไพรที่ไม่ใช่ยาในบัญชียาหลักแห่งชาติ

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูลโอกาสและข้อจำกัด

การวิเคราะห์เกี่ยวกับ ความต้องการของชุมชนและความพร้อมของโรงพยาบาลในการบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร จะเห็นว่า ชุมชนมีความคุ้นเคย และต้องการใช้บริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร โรงพยาบาลแม่ใจมีโอกาสรองรับการให้บริการด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในโรงพยาบาล โดยมีนโยบายสนับสนุนมีความพร้อมด้านบุคลากรซึ่งเป็นบุคลากรที่ผ่านการศึกษาด้านการแพทย์แผนไทยและได้รับใบประกอบโรคศิลปะ ผู้รับบริการมีความเชื่อมั่นในการรับการบำบัดรักษา มีสถานที่ให้บริการที่แยกเป็นสัดส่วน มีวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ในการให้บริการและผลิตยาสมุนไพรที่ได้มาตรฐานได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากเงินบำรุงโรงพยาบาลโดยมีการจัดทำแผนการใช้งบประมาณทุกปีและเพียงพอ สำหรับการให้บริการมีกิจกรรมการบริการแบบครบวงจรในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพไทย ผู้รับบริการสามารถใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพได้ตามสิทธิผู้ป่วยซึ่งเป็นข้อได้เปรียบในการจัดการบริการสุขภาพ

ชุมชน 2 พื้นที่คือ ตำบลบ้านเหล่า จัดบริการเป็นคลินิกพิเศษในสถานีนามัย เปิดบริการทุกวัน มีสถานที่จัดเป็นสัดส่วน แต่จะมีพื้นที่ในการใช้สอยที่น้อยกว่าโรงพยาบาล และมีบุคลากรผู้ให้บริการวันละ 2 คน ส่วนการจัดการบริการในตำบลแม่สุก ผู้รับบริการต้องเสียค่าใช้จ่ายเองและมีผู้ให้บริการวันละ 2 คนให้การบริการสัปดาห์ละ 3 วัน เน้นเฉพาะการส่งเสริมสุขภาพ

ข้อจำกัด/ข้อเสียเปรียบของโรงพยาบาล ส่วนใหญ่ผู้ใช้บริการด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในโรงพยาบาลต้องผ่านการตรวจวินิจฉัยและการรักษาโดยการแพทย์แผนปัจจุบันก่อนที่แผนกผู้ป่วยนอกทำให้มีขั้นตอนในการใช้บริการด้านการแพทย์แผนไทยมาก

เกิดความล่าช้า เพราะมีเงื่อนไขในด้านการจัดทำมาตรฐานการรักษาและการส่งต่อระหว่างแพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์แผนไทยซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำมาตรฐานร่วมกันและอีกประการหนึ่งที่เป็นข้อเสียเปรียบในชุมชน การจัดบริการการแพทย์แผนไทย และ สมุนไพรในชุมชน ยังขาดบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยในการให้บริการและในพื้นที่อีก 4 ตำบลไม่มีงบประมาณในการสนับสนุนด้านการแพทย์แผนไทยในชุมชนแต่ชุมชนยังมีความต้องการใช้บริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร

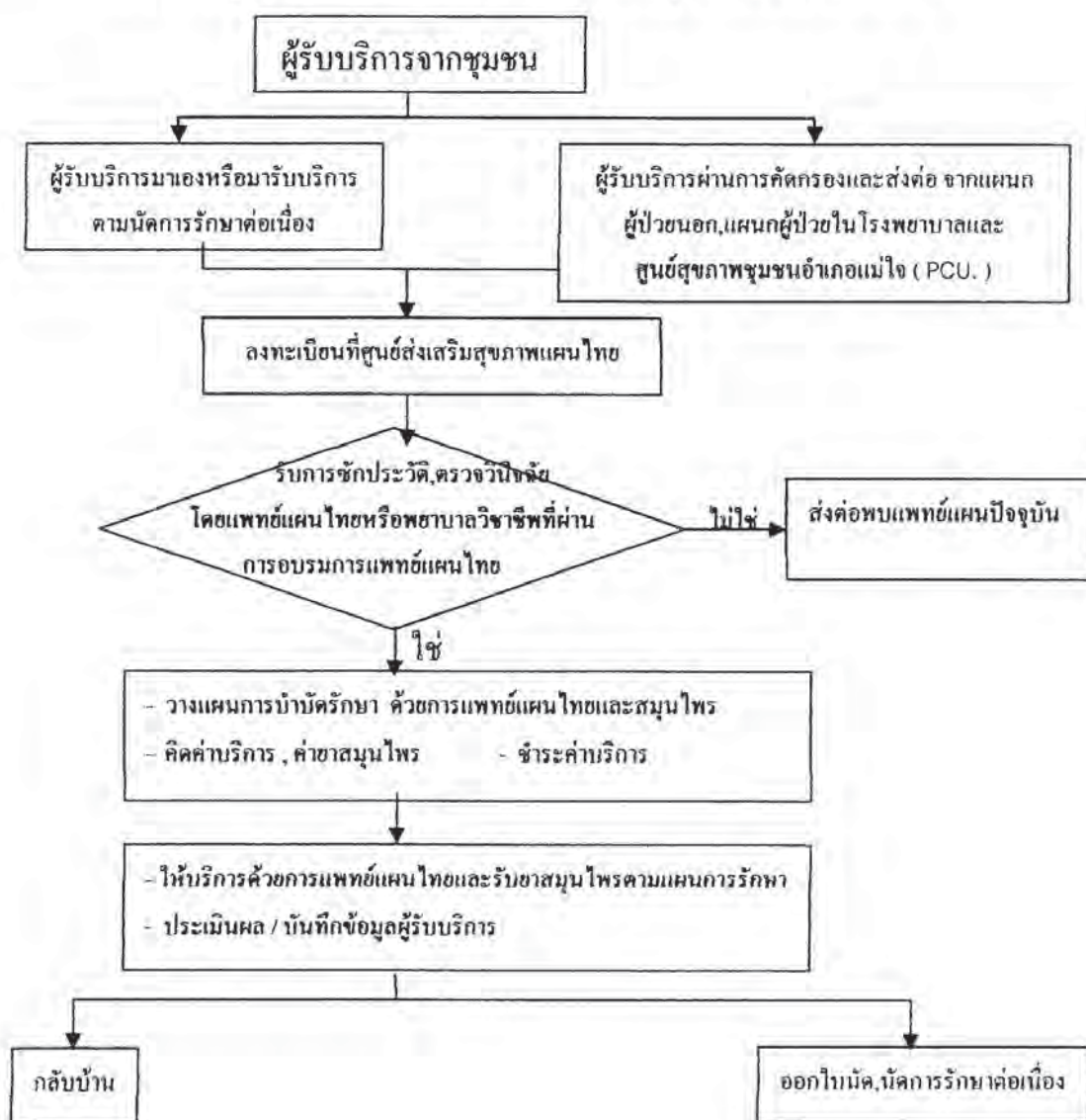
สรุปผลจากการวิเคราะห์โอกาส ความได้เปรียบ และความพร้อมด้านการบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรของโรงพยาบาลสามารถดำเนินการได้โดยไม่เสี่ยงต่อการขาดทุน สามารถรองรับการเลือกใช้บริการของชุมชนได้ จึงได้จัดเวทีเสวนาระหว่างชุมชนกับโรงพยาบาลเพื่อหารูปแบบและแนวทางการบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในโรงพยาบาลร่วมกัน

บทที่ 5

รูปแบบและแนวทางการบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย และสมุนไพรในโรงพยาบาล

จากการเสวนาร่วมกันระหว่างชุมชนกับโรงพยาบาล ทำให้ได้แนวทางปฏิบัติ คือ เมื่อใดที่ผู้ให้บริการต้องการให้บริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร ในโรงพยาบาลสามารถเลือกให้บริการได้โดยตรงที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยและแพทย์ผู้รักษาทั้งแพทย์แผนไทย และแพทย์แผนปัจจุบันเห็นควรร่วมกันในความจำเป็นที่ต้องรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและยาสมุนไพร แม้ว่ายาสมุนไพรที่ใช้ไม่อยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ โรงพยาบาลก็สามารถอนุญาตให้ทำการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและยาสมุนไพรได้ แบบ One Stop Service

5.1 การบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในโรงพยาบาล

วิธีปฏิบัติ

1. ผู้รับบริการ
 - 1.1 ผู้รับบริการมาติดต่อการรับบริการ โดยตรงที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย
 - 1.2 ผู้รับบริการ ได้รับการคัดกรองและส่งต่อให้เข้ารับบริการด้านการแพทย์แผนไทย , สมุนไพร จากแผนกผู้ป่วยนอก , ผู้ป่วยใน โรงพยาบาลและศูนย์ส่งเสริมสุขภาพชุมชนอำเภอแม่ใจ
2. ลงทะเบียน ประวัติผู้รับบริการ โดยเจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย
3. ชักประวัติและตรวจวินิจฉัยโรคโดยอายุรเวทหรือพยาบาลวิชาชีพประจำศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย ตามแบบฟอร์มและมาตรฐานการตรวจวินิจฉัยโรค
 - 3.1 หากพบข้อบ่งชี้ที่เป็นข้อห้ามในการบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย , สมุนไพร ให้ส่งต่อผู้ป่วยพบแพทย์แผนปัจจุบันที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลแม่ใจ
 - 3.2 ไม่พบข้อบ่งชี้ที่เป็นข้อห้ามในการบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร
 - วางแผนการรักษาหรือการส่งเสริมสุขภาพ , การป้องกันและการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย
 - คิดค่าบริการ , ค่ายาสมุนไพร
4. ชำระค่าบริการหรือพิจารณาสิทธิบัตรประกันสุขภาพ ตามสิทธิผู้ป่วย
5. ให้บริการด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร ตามกรณีผู้รับบริการ คือ การใช้ยาสมุนไพร การนวดไทย การประคบสมุนไพร การอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษาและเพื่อส่งเสริมสุขภาพ การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ การฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร เช่น การกายบริหารด้วยท่าฤๅษีคัคคน การรับประทานอาหารตามธาตุเจ้าเรือน , การทำสมาธิวิธีการคลายเครียด
6. ประเมินอาการหลังการให้บริการ
 - 6.1 อาการดีขึ้น แต่ต้องรับการรักษาต่อเนื่องให้ออกใบนัดเพื่อการรักษาต่อ (ตามกรณีผู้ป่วย)
 - 6.2 อาการหายปกติ จำหน่ายผู้ป่วยกลับบ้าน
7. บันทึกข้อมูลผู้รับบริการ ตามแบบบันทึกของหน่วยงานและทางสถิติโรงพยาบาล

จากรูปแบบและขั้นตอนการบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร ดังกล่าวข้างต้น ในขั้นตอน การคัดกรองผู้รับบริการ , การตรวจวินิจฉัยโรคและการวางแผนการรักษาผู้ให้บริการจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในการดูแลรักษาสุขภาพภายใต้มาตรฐานการดูแลรักษาจากกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

จากข้อจำกัดของทางโรงพยาบาลแม่ใจ ซึ่งมีผู้ให้บริการที่สามารถคัดกรองและวินิจฉัยโรคตลอดถึงการวางแผนการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย , สมุนไพร ประจำอยู่เฉพาะในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยและยังอยู่ระหว่างจัดทำมาตรฐาน การรักษาและการส่งต่อร่วมกันระหว่างแพทย์ทั้ง 2 ระบบ ดังนั้น ทางโรงพยาบาลแม่ใจ จึงมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร ปฏิบัติการคัดกรองผู้ให้บริการที่แผนกผู้ป่วยนอกและศูนย์สุขภาพชุมชนอำเภอแม่ใจ ให้สามารถพิจารณาคัดกรองผู้ป่วยได้และส่งต่อเข้ารับการดูแลรักษาสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยโรงพยาบาลประสิทธิภาพในการดูแลรักษาผู้ป่วย และความสะอาด ปลอดภัย ของผู้รับบริการ ตลอดถึงมีระบบการส่งต่อผู้ป่วยที่ชัดเจนต่อไป

5.1 บุคลากรผู้ให้บริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย , สมุนไพร

5.1.1 โรงพยาบาลแม่ใจ

จัดให้มีผู้ให้บริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร อย่างน้อยแผนกละ 1 คน ในแผนกผู้ป่วยนอก , ผู้ป่วยใน และ ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพชุมชนในเขตโรงพยาบาลแม่ใจ ที่มีความรู้ความเข้าใจ ในการคัดกรองผู้ป่วยและพิจารณาการส่งต่อผู้ป่วยเข้ารับการดูแลรักษาสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย , สมุนไพร ได้ดี มีประสิทธิภาพ

ในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยโรงพยาบาลแม่ใจ มีผู้ให้บริการ จำนวน 7 คน ต่อวัน ที่ผ่านการฝึกอบรมด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในการดูแลรักษาสุขภาพและมีประสบการณ์การทำงานด้านการแพทย์แผนไทย 2-4 ปี

1. แพทย์แผนไทยประยุกต์ 1 คน (หลักสูตร 2 ปี)
2. พยาบาลวิชาชีพผ่านการอบรมครูฝึกการแพทย์แผนไทย 1 คน
3. หมอนวดอาสาสมัครจากชุมชน 3 คน ที่ผ่านการอบรมการนวดไทยและสมุนไพร (ควรพิจารณาคัดเลือกหมอนวดไทยเพศชาย เข้ามาให้บริการเพื่อรองรับการให้บริการนวดไทยสำหรับพระภิกษุ)
4. เจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกอบรมด้านเภสัชกรรมแผนไทยและนวดกรรมไทย 1 คน
5. เจ้าหน้าที่ธุรการและการเงิน 1 คน

สำหรับแพทย์แผนไทยประยุกต์และแพทย์แผนปัจจุบัน จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ด้าน การดูแลรักษาสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร อย่างน้อย 2 คน มีการตรวจ วินิจฉัยโรคและการวางแผนการรักษาผู้ป่วยร่วมกันภายใต้มาตรฐานการดูแลรักษาสุขภาพด้วย การแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในการดูแลรักษาผู้ป่วยและสามารถส่งต่อผู้ป่วยระหว่างกันและกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.2 ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพชุมชนอำเภอแม่ใจ (P.C.U.)

จัดให้มีผู้ให้บริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร อย่างน้อย 1 คน ที่มี ความรู้ความเข้าใจในการคัดกรองผู้ป่วยและพิจารณาการส่งต่อผู้ป่วยได้ดีมีประสิทธิภาพ

5.2 อัตราค่าบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร การพิจารณาการใช้สิทธิบัตร ประกันสุขภาพ,การเบิกค่ารักษาพยาบาล

5.2.1 ค่าบริการบำบัดรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย

1) การนวดไทยรักษาการเจ็บป่วยเฉพาะที่	100 บาท/ครั้ง
2) การนวดไทยทั้งตัวและฟื้นฟูสมรรถภาพ	200 บาท/ครั้ง
3) การประคบสมุนไพร	50 บาท/ครั้ง
4) การอบไอน้ำสมุนไพร	50 บาท/ครั้ง
5) การให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย	30 บาท/ครั้ง
6) การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยเบื้องต้น	100 บาท/ครั้ง

หมายเหตุ ใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพได้ตามสิทธิผู้ป่วย และเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ ตามการรับรองของแพทย์แผนปัจจุบันในโรงพยาบาล

5.2.2 ค่าบริการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคด้วยการแพทย์แผนไทย

1) การนวดไทยเพื่อสุขภาพ	200 บาท/ครั้ง
2) การนวดฝ่าเท้า	150 บาท/ครั้ง
3) การประคบสมุนไพร	50 บาท/ครั้ง
4) การอบไอน้ำสมุนไพร	50 บาท/ครั้ง
5) การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย	30 บาท/ครั้ง

หมายเหตุ ใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพและเบิกค่ารักษาพยาบาลไม่ได้

5.2.3 ค่ายาสมุนไพรหรือยาคำรับแผนไทย

ก. ยาในบัญชีหลักแห่งชาติที่มีใช้ในโรงพยาบาลแม่ใจ

1) ฟ้าทลายโจร แคปซูล	30 บาท/ถุง (30 แคปซูล)
2) ขมิ้นชัน แคปซูล	30 บาท/ถุง (30 แคปซูล)
3) ยาหม่องไฟล	15 บาท/ขวด (10 แคปซูล)

ข. ยานอกบัญชีหลักแห่งชาติ ที่มีใช้ในโรงพยาบาลแม่ใจ

1) เพชรสังฆาต	30 บาท/ถุง (30 แคปซูล)
2) ยาคลายเส้น	30 บาท/ถุง (30 แคปซูล)
3) ยาหอม	10 บาท/ขวด
4) ยาอมสมุนไพร	10 บาท/ขวด
5) ลูกประคบสมุนไพร	40 บาท/ลูก
6) ยาอบไอน้ำสมุนไพร	30 บาท/ถุง
7) ชาชงดอกคำฝอย	20 บาท/ถุง
8) ชาชงหญ้าหนวดแมว	20 บาท/ถุง
9) ยาหม่องน้ำ	30 บาท/ขวด
10) กลีเซอรีนสเลดฟงพอน	20 บาท/ขวด
11) กระเทียมแคปซูล	160 บาท/ขวด (100 แคปซูล)

หมายเหตุ การใช้ยาสมุนไพรหรือยาคำรับแผนไทย ที่ใช้ในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ให้เบิกค่ารักษาพยาบาลได้ตามการเรียกเก็บของทางราชการทั้งนี้ต้องเป็นยาที่อยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ กรณีที่จำเป็นต้องใช้ยานอกบัญชียาหลักแห่งชาติซึ่งเป็นยาที่ขึ้นทะเบียนไว้กับคณะกรรมการอาหารและยาหรือที่ผลิตตามเภสัชตำรับ โรงพยาบาลให้คณะกรรมการแพทย์ของโรงพยาบาลออกหนังสือรับรองให้ประกอบการเบิกจ่าย

5.3 การจัดและจ่ายยาสมุนไพร

โรงพยาบาลแม่ใจ จัดให้มียาสมุนไพร ที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยในเวลาราชการและห้องจ่ายยาแผนกผู้ป่วยนอก ทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ เพื่อให้ผู้รับบริการที่แพทย์พิจารณาการรักษาด้วยยาสมุนไพร ร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบันสามารถรับยาและรับคำปรึกษาด้านยาได้สะดวกรวดเร็ว และปลอดภัย รับบริการเสร็จสิ้น ณ สถานบริการเดียว

กรณีผู้ป่วยที่เข้ารับบริการด้วยการแพทย์แผนไทยที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยและไม่สะดวกในการรับยาแผนปัจจุบันหรือไม่มีญาติผู้ป่วย ให้มีการประสานงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยและเจ้าหน้าที่ฝ่ายเภสัชกรรมเพื่อจัดและจ่ายยาให้ผู้ป่วยได้รวดเร็ว โดยให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพบริการรับยาแทนผู้ป่วยตรวจสอบข้อมูล ผู้บริการและจัดส่งข้อมูลการใช้ยาสมุนไพร, การเบิกจ่ายยา ให้แก่ฝ่ายเภสัชกรรม ทุกวันในเวลาราชการ

5.4 การนัดหมายผู้รับบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร

การนัดหมายผู้ป่วยรับการรักษาต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย ออกใบนัดการรักษาต่อเนื่อง ตามกรณีผู้ป่วยที่รับการรักษา กำหนดวันและการนัดในเวลาราชการ และให้ผู้ป่วยเข้ารับบริการได้โดยตรงที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยโรงพยาบาลแม่ใจตามการนัดหมาย

สำหรับผู้รับบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย เพื่อส่งเสริมสุขภาพหรือป้องกันโรค สามารถโทรศัพท์จองวันและเวลานัดล่วงหน้าอย่างน้อย 1 วันซึ่งเจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย ได้จัดทำตารางการนัดหมายของผู้ใช้บริการรายวัน

5.5 การส่งต่อผู้ป่วย

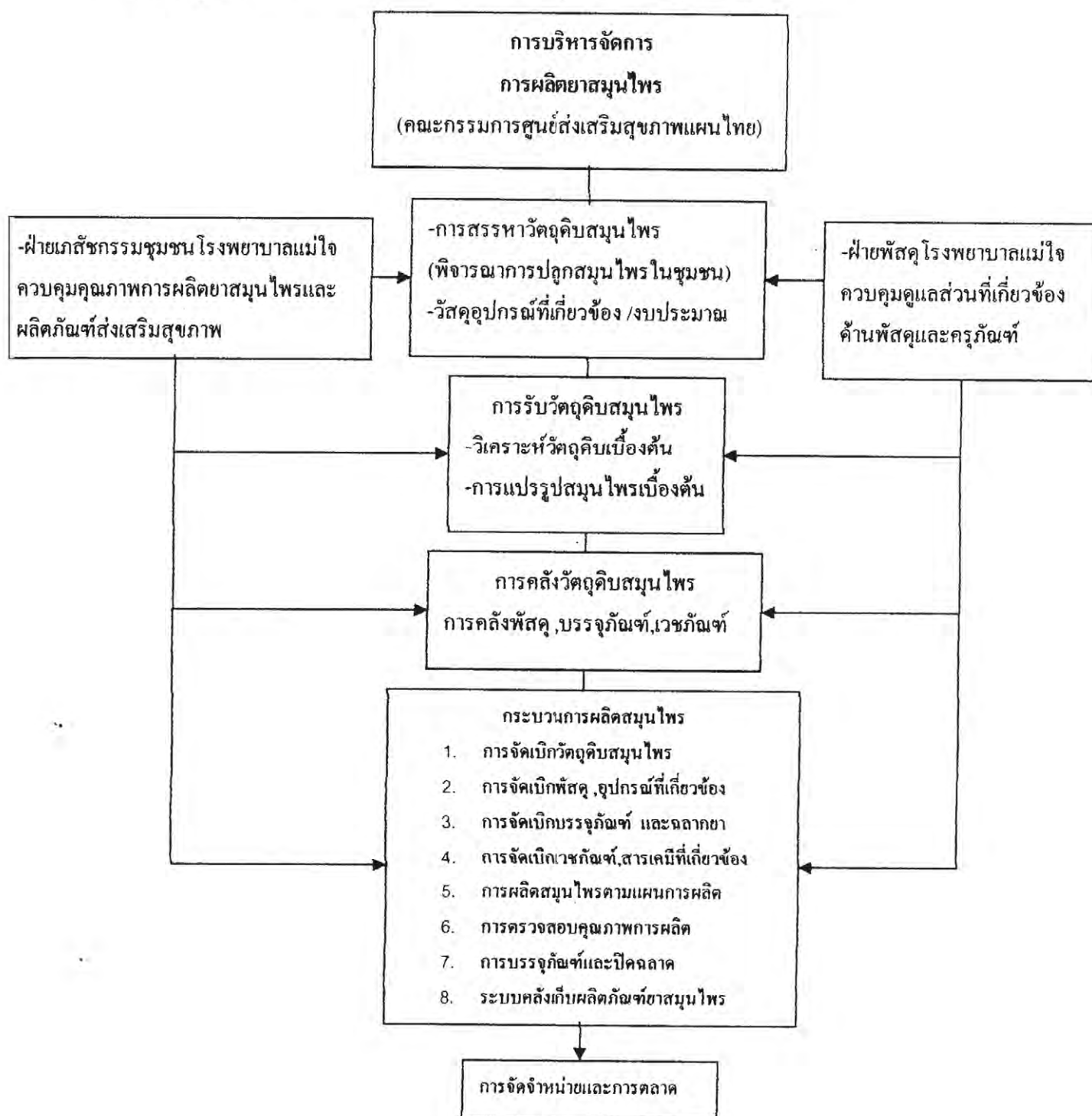
5.5.1 กรณีผู้ป่วยรับบริการในโรงพยาบาลแม่ใจ ได้จัดให้มีการส่งต่อผู้ป่วยรับการตรวจวินิจฉัยโรค จากแพทย์ทั้งสองระบบมี การวางแผนการดูแลรักษา ตามมาตรฐานการรักษาและการส่งต่อซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำมาตรฐาน

5.5.2 กรณีผู้ป่วยเข้ารับบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในโรงพยาบาลหลังจากรับบริการแล้วพิจารณาให้มีการตรวจเยี่ยมผู้ป่วยที่บ้านอย่างต่อเนื่อง หรือส่งต่อให้เจ้าหน้าที่ศูนย์สุขภาพชุมชนในพื้นที่ดูแลต่อเนื่องให้มีการลงบันทึกแบบฟอร์มการส่งต่อและรายละเอียดการดูแลรักษาต่อเนื่องส่งต่อผู้ป่วย

หรือ กรณีที่ผู้ป่วยมีความจำเป็นต้องดูแลรักษาด้านจิตใจร่วมด้วย พิจารณาการส่งต่อผู้ป่วยให้แก่หมอพื้นบ้านในชุมชนที่มีการยอมรับและนับถือในด้านพิธีกรรมต่างๆ ในการดูแลรักษาสมุนไพรจิตและกาย ร่วมกัน โดยที่ได้รับการให้คำปรึกษา ก่อนการส่งต่อและการยินยอมของ ผู้ป่วย ในรูปแบบเครือข่ายการดูแล ผู้ป่วย ใกล้เคียง ใกล้ใจ

5.6 การผลิต/การจำหน่ายยาสมุนไพร และผลิตภัณฑ์ส่งเสริมสุขภาพ

โรงพยาบาลแม่ใจและชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตและจำหน่ายยาสมุนไพร ,ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพโดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยอำเภอแม่ใจมีเจ้าหน้าที่ ในการบริหาร จัดการการผลิตยาสมุนไพร และการจัดจำหน่ายสมุนไพร,ผลิตภัณฑ์ส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้ผู้รับบริการเลือกซื้อได้ตามต้องการ ณ ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษารูปแบบและแนวทางการบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในโรงพยาบาลแม่ใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของชุมชนในการใช้บริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยสมุนไพรตลอดจนศึกษาความพร้อมและรูปแบบแนวทางการบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในโรงพยาบาลแม่ใจโดยวิธีสำรวจความคิดเห็นของชุมชนที่อยู่ในเขตบริการของโรงพยาบาล 6 ตำบล สัมภาษณ์เจาะลึกผู้นำและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในชุมชนและโรงพยาบาล จัดเวทีเสวนาร่วมกันระหว่างชุมชนกับโรงพยาบาล วิเคราะห์ ประมวลผล สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะดังนี้

พบว่า ชาวบ้านอำเภอแม่ใจ โดยพื้นฐานของชุมชนส่วนใหญ่ยังคงดำรงชีวิตด้วยการพึ่งพิงภูมิปัญญาพื้นบ้านในการดูแลสุขภาพจึงมีความคุ้นเคย ในการใช้สมุนไพร, การนวดไทย และพิธีกรรมต่าง ๆ ปกป้องหมอพื้นบ้านในการดูแลสุขภาพร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบันซึ่งมีการผสมผสานในการดูแลสุขภาพที่มีมาแต่เดิมการศึกษาครั้งนี้พบว่าร้อยละ 98 ของผู้ที่เคยรับบริการสุขภาพและร้อยละ 95 ของผู้ที่ไม่เคยรับบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในโรงพยาบาลมีความเห็นด้วยในการนำการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรมาใช้ในการดูแลสุขภาพในโรงพยาบาล และมีความต้องการเลือกใช้บริการได้โดยตรงที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยมีช่องทางรับบริการที่สะดวก รวดเร็วสามารถใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพได้ตามสิทธิผู้ป่วยตลอดจนการรับบริการเสร็จสิ้น ณ สถานบริการแห่งเดียว (One Stop Service)

สำหรับการหนุนเสริมงานด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรจากองค์กรชุมชนมีสองตำบลคือตำบลบ้านเหล่าและตำบลแม่สุกที่มีการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรในชุมชนด้านการนวดไทย การสนับสนุนหมอพื้นบ้านให้มีบทบาทการดูแลสุขภาพคนในชุมชน มีการปลูกพืชสมุนไพรเพื่อการใช้ในการดูแลสุขภาพตนเองตลอดถึงการจำหน่ายสมุนไพรและเปิดบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในชุมชน

จะเห็นได้ว่าชุมชนอำเภอแม่ใจเป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีการดูแลสุขภาพตามระบบการดูแลสุขภาพแบบพหุลักษณะ ซึ่งถือว่าเป็นธรรมชาติของระบบการดูแลสุขภาพในทุกสังคมนั้นคือระบบการดูแลสุขภาพที่เกี่ยวข้องกัน 3 ระบบคือ ระบบการดูแลสุขภาพภาคสามัญชน, ระบบการดูแลสุขภาพภาคพื้นบ้านและการดูแลสุขภาพภาควิชาชีพ โดยทั้ง 3 ระบบจะมีทั้งส่วนที่แยกจากกันและสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน(ลือชัย ศรีเงินยวง ,2534, หน้า 36-39) เมื่อมีการเจ็บป่วยแต่ละครั้งจะมีการพึงกิจกรรมการดูแลสุขภาพเกิดขึ้นหลากหลายวิธีมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องทั้งตัวผู้ป่วย

ครอบครัวเครือข่ายทางสังคมและชุมชนมักเรียนรู้จากประสบการณ์การเจ็บป่วยที่เคยเกิดขึ้นร่วมกัน ผสมผสานกันทั้ง 3 ระบบ ไม่มีระบบการดูแลสุขภาพหรือระบบการแพทย์ใดระบบเดียวที่จะมีความ สมบูรณ์ แบบในตัวเองในอันที่จะตอบสนองต่อปัญหาความเจ็บป่วยและสามารถสร้างความพึง พอใจให้แก่ผู้ป่วยและผู้เกี่ยวข้องในทุกมิติ (โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์, 2545, หน้า 67-76) ชุมชนอำเภอ แม่โจ้จึงมีทัศนคติที่ดีมีการยอมรับและต้องการ ใช้บริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและ สมุนไพรในโรงพยาบาล ตามสิทธิผู้ป่วยซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับผลการศึกษาของพิสุทธิ พรสัมฤทธิ์โชค, บุญเรือง นิยมพรและคณะ ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการผสมผสานการแพทย์ แผนไทยเข้าสู่ระบบบริการสาธารณสุขของรัฐระดับอำเภอและพฤติกรรมการตัดสินใจในการรับ บริการสุขภาพพบว่าประชาชนมีทัศนคติที่ดีมีการ ใช้ยาสมุนไพรและบริการด้านการแพทย์แผนไทย มากขึ้นส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการรับบริการและมารับบริการซ้ำอีกเพราะเชื่อมั่นและพึงพอใจ ในผลการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรถือเป็นทางเลือกหนึ่งในการดูแลสุขภาพ สุขภาพ ในโรงพยาบาล (สถาบันการแพทย์แผนไทย , 2533-2535 อ้างใน เสาวภา พรศิริพงษ์และคณะ , 2539 หน้า 136-161)

ผลการศึกษาด้านความพร้อมของโรงพยาบาลในการบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย และสมุนไพรพบว่าโรงพยาบาลมีความพร้อม โดยได้รับอนุมัติให้จัดเป็นศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผน ไทยในโรงพยาบาลชุมชนระดับที่ 4 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 มีนโยบายระดับอำเภอและจังหวัดสนับสนุน มีบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยซึ่งเป็นบุคลากรที่จบการศึกษาด้านการแพทย์แผนไทยและ ได้รับ ใบประกอบโรคศิลปะ มีประสบการณ์ในการดำเนินงานด้านการแพทย์แผนไทยไม่น้อยกว่า 2 ปีทุกคน สำหรับด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ เวชภัณฑ์และงบประมาณ ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงสาธารณสุข และงบจากเงินบำรุงโรงพยาบาลมีครุภัณฑ์ในการผลิตยาสมุนไพรที่สามารถผลิตยาสมุนไพรและ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อการใช้ดูแลสุขภาพสุขภาพผู้ป่วยในโรงพยาบาลและจำหน่ายให้ชุมชนสามารถ เลือกซื้อได้สะดวกและปลอดภัยที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย ตลอดจนการสนับสนุนทางวิชาการ ด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในชุมชนกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพ ตนเองด้วยการใช้สมุนไพรในท้องถิ่น, ผักพื้นบ้าน, การนวดไทยในการดูแลสุขภาพคนในครอบครัว, ชุมชนและปลูกสมุนไพรเพื่อการจำหน่ายเป็นรายได้เสริมจะเห็นได้ว่าผู้บริหารระดับจังหวัดและ อำเภอมีความเห็นด้วยและรับรู้ถึงการดำเนินงานการแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาลสอดคล้องและ สนองนโยบายของรัฐบาลเนื่องจากรัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการใช้การแพทย์แผนไทยและ สมุนไพรในโรงพยาบาลตั้งแต่แผนพัฒนาสาธารณสุขแห่งชาติฉบับที่ 5 จนกระทั่งแผนพัฒนา สาธารณสุขฉบับที่ 9

ปัจจุบันได้กำหนดให้โรงพยาบาลชุมชนทุกแห่งมีการบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและให้มีศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยจังหวัดละ 2 แห่ง อย่างน้อยให้มีการบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการใช้ยาสมุนไพรในโรงพยาบาลหรือศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยระดับที่ 2 (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, 2547, หน้า 91-99)

ผลการเสวนาในการหารูปแบบและแนวทางการบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในโรงพยาบาลพบว่าได้แนวทางปฏิบัติคือเมื่อใดที่ผู้ใช้บริการต้องการและแพทย์แผนไทยและแพทย์แผนปัจจุบันเห็นร่วมกันในความจำเป็นที่ต้องรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและยาสมุนไพรแม้ว่ายาสมุนไพรที่ใช้จะไม่อยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ โรงพยาบาลก็สามารถอนุญาตให้ทำการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรแบบ One Stop Service ที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยโรงพยาบาลแม่ใจซึ่ง เปิดบริการทุกวันในเวลาราชการ ใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพได้ตามสิทธิผู้ป่วยและเบิกค่ารักษาพยาบาลได้โดยการรับรองของแพทย์แผนปัจจุบัน มีการประสานงานระหว่างแพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์แผนไทยในการให้บริการรักษาสุขภาพแบบผสมผสานภายใต้มาตรฐานการรักษาและการส่งต่อซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำมาตรฐาน ตลอดถึงการนัดผู้ป่วยรับการรักษาคือเนื่องและการส่งต่อให้ดูแลต่อเนื่องที่บ้าน เป็นเครือข่ายการดูแลสุขภาพในชุมชน โดยให้เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยและหมอพื้นบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสุขภาพแบบใกล้บ้าน ใกล้ใจ จัดอัตราค่าบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร ภายใต้ระเบียบกระทรวงการคลัง มีการบริหารจัดการด้านงบประมาณและการผลิตยาสมุนไพรในภาพรวมของอำเภอ และจัดจำหน่ายยาสมุนไพร ผลิตภัณฑ์ส่งเสริมสุขภาพ ที่มีคุณภาพมาตรฐานกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการปลูกพืชสมุนไพรเพื่อการใช้ดูแลสุขภาพและการจำหน่าย เป็นรายได้เสริมตลอดการหมุนเวียนทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด จะเห็นได้ว่าอำเภอแม่ใจได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องมีแนวทาง เป็นไปตามแผนพัฒนาสาธารณสุขแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540 – 2544) และแผนพัฒนาสาธารณสุขแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545 – 2549) ที่ได้มีการพัฒนาการบริการด้านการแพทย์แผนไทย สมุนไพร งานวิชาการ มีการวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและ สมุนไพร พัฒนาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเท่าเทียมมาตรฐานสากล มุ่งสู่การพึ่งตนเองและการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมและตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ได้กำหนดแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติโดยอาศัยปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ตามยุทธศาสตร์ที่ 5 : การบริหารจัดการองค์ความรู้และภูมิปัญญาเพื่อสุขภาพส่งเสริมการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรไทยก้าวไปสู่อุตสาหกรรม โดยการเร่งสร้างระบบ บริหารจัดการข้อมูล รวมทั้งสื่อการเรียนรู้และวัฒนธรรมสุขภาพเพื่อให้สามารถสร้าง , ผสมผสานและพัฒนาให้เกิดระบบสุขภาพแบบพึ่งตนเอง เสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนและประเทศ และเป็นทางเลือกแก่ประชาชนในการใช้บริการสุขภาพซึ่งปัจจุบันได้

มีนโยบายและกฎหมายรองรับที่เด่นชัดและเข้าสู่ระบบประกันสุขภาพแล้ว (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก , 2547 , หน้า 13-16)

จากผลการศึกษารูปแบบและแนวทางการบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร ดังกล่าว ผู้ศึกษาได้สำรวจความเป็นไปได้ในกลุ่มผู้ป่วยที่มารับบริการในโรงพยาบาลญาติผู้ป่วย เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลและได้นำเสนอผลการศึกษาคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลพบว่าทุกกลุ่ม มีความเห็นด้วยและต้องการให้มีการบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรภายใต้การจัดทำมาตรฐานการรักษาและการส่งต่อร่วมกันของแพทย์ทั้งสองระบบและพิจารณาเข้าสู่ระบบการปฏิบัติต่อไป

ปัญหาและอุปสรรค

จากการศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากที่ศึกษาข้อมูล จึงใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงและขณะทำการศึกษาอยู่ในช่วงการปรับเปลี่ยนผู้บริหารในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และ นายกเทศมนตรีตำบลแม่ใจ จึงต้องมีการศึกษาข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมบ่อยครั้ง มีผลทำให้การรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และประเมินผลใช้ระยะเวลานาน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพื้นที่โรงพยาบาลชุมชนหนึ่งในจังหวัดพะเยา และชุมชนอำเภอแม่ใจ หากจะนำไปขยายผลหรือใช้ประโยชน์ในชุมชนที่มีบริบททางสังคม วัฒนธรรมต่างกัน สมควรที่จะต้องทำการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับ สังคม วัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ เป็นสำคัญ

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนา การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก.นโยบาย แผนงาน โครงการ ปี 2546 : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก,2546.
- กรมพัฒนา. นโยบาย แผนงานโครงการ ปี 2547 : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก,2547.
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์และคณะ . วิถีชุมชน คู่มือการเรียนรู้ ที่ทำให้งานชุมชนง่าย ได้ผล สนุก : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี, 2545.
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. คีฬาสุภาพแก่ประชาชน.บริษัท ดีไซน์ จำกัด : กรุงเทพฯ , 2535.
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. แนวคิดไทยเรื่อง เจ็บไข้ได้ป่วย.บริษัท ดีไซน์ จำกัด : กรุงเทพฯ , 2535.
- กัญจนา คิวเศษ. การแพทย์แผนไทย การแพทย์แบบองค์รวม. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2545.
- คณะกรรมการวางแผนพัฒนาการสาธารณสุข. แผนพัฒนาสาธารณสุขตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535 – 2539). กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2535.
- คณะกรรมการวางแผนพัฒนาการสาธารณสุข. แผนพัฒนาสาธารณสุขตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 – 2544). กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2540.
- คณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา.สรุปผลการดำเนินงานด้านสาธารณสุขอำเภอแม่ใจ, 2546.
- นิลเนตร วีระสมบัติและคณะกรรมการแพทย์แผนไทย.การพัฒนารูปแบบการผสมผสานการแพทย์แผนไทยเข้าสู่ระบบบริการสาธารณสุขปัจจุบันในโรงพยาบาลสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา : โรงพยาบาลสูงเนิน, 2535.
- นิลวรรณ ดำรงวิริยะนุภาพ. แม่ใจบ้านเฮา. หนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อการศึกษา : สหภูมิพะเยา, 2541.
- ประเวศ วะสี. สมุนไพรไทย อาหารไทย ศักยภาพของวัฒนธรรมไทยในการสมานเยียวยา. ประเทศไทย : หมออนามัย,2542.
- ปรีชา อุปโยคิน,เสาวภา พรศิริพงษ์,พรทิพย์ อูสุรัตน์,พร้อมจิต ศรีลัมพ์และวิชิต เปานิล. การประเมินผลการพัฒนาสมุนไพรและผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ เพื่อเป็นยา. บริษัท พี เอ ลิฟวิ่ง จำกัด : กรุงเทพฯ,2540.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญและคณะ. คู่มือการปฏิบัติงานการแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาลชุมชน : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก,2539.
- เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ และคณะ. การแพทย์แผนไทยกับการดูแลสุขภาพ : องค์การขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์,2544.
- เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ. แผนสนับสนุนนโยบายสร้างสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย : สถาบันการแพทย์แผนไทย,2545.
- พระครูมานัสทีปพิทักษ์ และคณะ. วัฒนธรรม ประเพณีล้านนา พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา :เจริญอักษร ,2542.
- พิสุทธิ พรสัมฤทธิ์โชค, บรรจง น้อมศิริ, วรวิมล โฉวะชรกุล, อินทร นະที, ภาณุ สกุลกุลและคณะ. รายงานการวิจัยปฏิบัติการผสมผสานการแพทย์แผนไทยเข้าสู่ระบบบริการสาธารณสุขระดับอำเภอ โรงพยาบาลแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่,2540.
- ยิ่งยง เทาประเสริฐ. การประยุกต์ใช้ทฤษฎีพื้นฐานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านในสถาบันการแพทย์แผนไทย. การสัมมนาวิชาการ การแพทย์แผนไทยกับสังคมไทย โครงการจัดงานทศวรรษการแพทย์แผนไทย : โรงพิมพ์ ร.ส.พ.,2538.
- ลือชัย ศรีเงินและปรีชา อุปโยคิน พหุลักษณะของระบบการแพทย์ในภาคกลางและการเปลี่ยนแปลง ในทิวทอง หงษ์วิวัฒน์,เพ็ญจันทร์ ประดับมุขและจรียา สุทธิสุนนท์,พุดิกรรม สุขภาพ:มหาวิทยาลัยมหิดล,2533.
- ลัฎฐิกา จันทร์จิต, กุสุมา ศรียากุล, อรุณรัสมิ บุญเกิด, ขอดอนงค์ ขอดประดิษฐ์, สิทธิพงษ์ กองทอง, มาลา ไชยเอนกและคณะ. การแพทย์แผนไทย สายใยแห่งชีวิตและวัฒนธรรมรวมบทควาวิชาการเล่ม 1 ของแพทย์หญิงเพ็ญนภา ทรัพย์นภา ทรัพย์เจริญ. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก,2540.
- ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยโรงพยาบาลแม่ใจ. สรุปงานด้านการแพทย์แผนไทยปีงบประมาณ 2539-2546 : โรงพยาบาลแม่ใจ,2546.
- เสาวภา พรศิริพงษ์และคณะ. สถานภาพและทิศทางการวิจัยการแพทย์แผนไทยสถาบันฯและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก,2539.
- สมาคมอนามัยแห่งประเทศไทย. สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549). ในปฏิทินสาธารณสุข พ.ศ.2547:ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลสหประชาพาณิชย์,2547.

ภาคผนวก

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ.....

2. อายุ.....

3. การศึกษาสูงสุด.....

4. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....

5. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน.....

6. หน้าที่รับผิดชอบปัจจุบัน.....

ส่วนที่ 2. ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ในการนำการแพทย์แผนไทยเข้าสู่ระบบบริการสาธารณสุขของรัฐ, เหตุผล

2. ท่านเห็นว่าการแพทย์แผนไทยมีความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพอย่างไร

3. ท่านมีนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการแพทย์แผนไทย อย่างไร

4. ท่านมีการบริหารจัดการในการดำเนินงานด้านการแพทย์แผนไทย อย่างไร

4.1 การจัดโครงสร้างงาน

4.2 แผนการดำเนินงาน

4.3 บุคลากร

4.4 งบประมาณ

4.5 วัสดุ

4.6 ครุภัณฑ์

4.7 เวชภัณฑ์

4.8 สถานที่ให้บริการ

4.9 รูปแบบการให้บริการ

5. จากการดำเนินงานด้านการแพทย์แผนไทยที่ผ่านมาท่าน พบปัญหา อุปสรรค อะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

6. ท่านมีแผนในการพัฒนางานด้านการแพทย์แผนไทย อย่างไร ในอนาคต

7. ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....

(ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้สัมภาษณ์)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ผู้ให้สัมภาษณ์

1.เพศ.....

2.อายุ.....

3.การศึกษาสูงสุด.....

4.ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....

5.ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน.....

6.หน้าที่รับผิดชอบปัจจุบัน.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์

1.บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล , เทศบาลตำบล

2. การบริหารงาน ด้านสุขภาพชุมชน , งบประมาณ ในพื้นที่รับผิดชอบของท่าน เป็นอย่างไร

3.แผนการดำเนินงานในปีงบประมาณที่ผ่านมา และแนวทางการพัฒนาในอนาคตเป็นอย่างไร

4.ท่านเห็นด้วยหรือไม่ในการนำ การแพทย์แผนไทยเข้าสู่ระบบบริการสาธารณสุขของรัฐ,เหตุผล

5.ข้อเสนอแนะ

แบบสอบถาม

การศึกษาวิจัย “แนวทางและรูปแบบการดำเนินงานการแพทย์แผนไทย ในการดูแลรักษา
สุขภาพ ระหว่างชุมชนกับโรงพยาบาล”

ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย โรงพยาบาลแม่ใจ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

วัตถุประสงค์ เพื่อทราบข้อมูลด้านศักยภาพในการดำเนินงานด้านการแพทย์แผนไทย
ระดับ โรงพยาบาลชุมชน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพในการดำเนินงานด้านการแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาล

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรอกข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ _____
2. อายุ _____ ปี
3. การศึกษาสูงสุด _____
4. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง _____
5. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน _____
6. หน้าที่รับผิดชอบในปัจจุบัน _____

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามศักยภาพในการดำเนินงาน ด้านการแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาลชุมชน
คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ และกรอกข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ในการบริการด้านการแพทย์แผนไทยผสมผสานกับการแพทย์แผนปัจจุบัน เพื่อการดูแลสุขภาพผู้ป่วยใน โรงพยาบาลชุมชน

☐ เห็นด้วย

เพราะ _____

☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ _____

2. ท่านทราบถึงนโยบายและโครงสร้างในการดำเนินงานด้านการแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาลแม่ใจ อย่างไร

☐ งานด้านการแพทย์แผนไทยเป็นหน่วยงานหนึ่งในฝ่ายบริการทางการแพทย์

☐ งานด้านการแพทย์แผนไทยเป็นฝ่ายหนึ่ง โดยเฉพาะในโรงพยาบาล

☐ มีนโยบาย เช่น ☐ มีการพัฒนาบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทย

☐ มีการสนับสนุนงานวิชาการ

☐ มีการผลิตและจำหน่ายสมุนไพร

อื่นๆ _____

3. การบริหารงบประมาณด้านการแพทย์แผนไทยในปีงบประมาณที่ผ่านมาเป็นอย่างไร

☐ งบประมาณสนับสนุนจากสถาบันการแพทย์แผนไทย

☐ งบประมาณ จากเงินบำรุงโรงพยาบาลแม่ใจ

☐ งบประมาณ จากเงินบำรุงโรงพยาบาลแม่ใจ และงบสนับสนุนจากสถาบันการแพทย์แผนไทย

4. มีการบริหารด้านวัสดุ, อุปกรณ์, เวชภัณฑ์, และครุภัณฑ์ ด้านการแพทย์แผนไทยอย่างไร
- ☐ มีการบริหารจัดการโดยใช้เงินบำรุงโรงพยาบาล และมีขั้นตอนในการเบิกจ่าย ตามระเบียบการพัสดุโรงพยาบาล
 - ☐ มีการบริหารจัดการโดยเฉพาะหน่วยงานด้านการแพทย์แผนไทย
 - ☐ อื่นๆ _____
5. มีการบริหารด้านบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยเป็น อย่างไร
- ☐ ข้าราชการสังกัด รพ. แม่ใจ 2 คน รับผิดชอบงานด้านบริหารจัดการและการเงิน,บัญชี
 - ☐ ลูกจ้างประจำสังกัด รพ.แม่ใจ 1 คน รับผิดชอบงานด้านเภสัชกรรมไทย,การขายผลิตภัณฑ์
 - ☐ พนักงานของรัฐ (อายุรเวท) 1 คน รับผิดชอบงานด้านบริการ,ตรวจรักษาด้านการแพทย์ไทย
 - ☐ ลูกจ้างรายวัน 2 คน รับผิดชอบงานด้านการบริการและการผลิตสมุนไพร
6. ในโรงพยาบาลแม่ใจมีรูปแบบในการให้บริการด้านการแพทย์แผนไทยอย่างไร
- 6.1 ☐ มีรูปแบบ และขั้นตอนตามระบบการให้บริการสถานบริการ โดยแพทย์แผนปัจจุบัน
- 6.2 ☐ มีรูปแบบเฉพาะแยกส่วนการให้บริการด้านการให้บริการ ด้านการแพทย์แผนไทย ตรวจ โดยแพทย์แผนไทย ให้บริการผู้ป่วยโดยตรง
- ☐ มีรูปแบบข้อ 6.1และ 6.2 พิจารณาการให้สิทธิการรักษาพยาบาลได้ตามกรณีผู้ป่วย
 - ☐ อื่นๆ _____
7. สถานที่ในการให้บริการด้านการแพทย์แผนไทยเป็นอย่างไร
- ☐ มีสถานที่ให้บริการเฉพาะเป็นสัดส่วน “ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย”
 - ☐ เป็นคลินิกบริการหนึ่งในโรงพยาบาล
 - ☐ อื่นๆ _____
8. ในปีที่ผ่านมาการดำเนินงานด้านการแพทย์แผนไทยอย่างไรบ้าง
- ☐ มีการดำเนินงานเฉพาะการให้บริการด้านการแพทย์แผนไทย
 - ☐ มีการดำเนินงานด้านการแพทย์แผนไทยแบบครบวงจร (มีการตรวจรักษาและให้คำปรึกษา ด้านการแพทย์แผนไทย , การนวด,การอบไอน้ำ,การประคบสมุนไพร,การฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย, การผลิตสมุนไพร ,การสนับสนุนทางวิชาการ ,การจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ)

9. ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานด้านการแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาลที่ผ่านมา
(ส่วนที่เกี่ยวข้องกับท่าน)

10. ท่านมีแนวทางและรูปแบบในการพัฒนางานด้านการแพทย์แผนไทยต่อไปอย่างไร

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

แบบสอบถาม

การศึกษาวิจัย “แนวทางและรูปแบบการดำเนินงานการแพทย์แผนไทย ในการดูแลรักษาสุขภาพ ระหว่างชุมชนกับโรงพยาบาล”

ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย โรงพยาบาลแม่ใจ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

วัตถุประสงค์ เพื่อทราบข้อมูลด้านศักยภาพในการดำเนินงานด้านการแพทย์แผนไทย
ระดับ สถานีอนามัย (ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพชุมชน)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถาม เกี่ยวกับ ศักยภาพในการดำเนินงานด้านการแพทย์แผนไทย

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรอกข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ _____
 2. อายุ _____ ปี
 3. การศึกษาสูงสุด _____
 4. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง _____
 5. หน้าที่รับผิดชอบในปัจจุบัน _____
-
-
-

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามศักยภาพในการดำเนินงาน ด้านการแพทย์แผนไทยใน สถานิออนามัย
คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ และกรอกข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่นำการแพทย์แผนไทยเข้าสู่ระบบบริการสาธารณสุขของรัฐ

☐ เห็นด้วย

เพราะ _____

☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ _____

2 นโยบายและโครงสร้าง ในการดำเนินงานในสถานบริการของท่านเป็นอย่างไร

3. มีการบริงงานด้านบุคลากร อย่างไร

4 มีการดำเนินงาน ด้านการแพทย์แผนไทยในปัจุบันประมาณที่ผ่านมามีหรือไม่ - อย่างไร

☐ มี เช่น ☐ ตรวจวินิจฉัยด้วยการแพทย์แผนไทย ☐ การนวดไทย

☐ การอบไอน้ำ ☐ การประคบสมุนไพร ☐ การใช้สมุนไพร

☐ ไม่มี เพราะ _____

(ถ้าไม่มี กรุณาข้ามไปข้อ 10)

5. มีการบริหารงบประมาณด้านการแพทย์แผนไทยอย่างไร

6. มีการบริหารด้านวัสดุ , อุปกรณ์ , เวชภัณฑ์ , และครุภัณฑ์ ด้านการแพทย์แผนไทยอย่างไร

7. มีรูปแบบการให้บริการด้านการแพทย์แผนไทย ในสถานบริการของท่านอย่างไร

- ☐ มีรูปแบบและขั้นตอนตามระบบการให้บริการด้านการแพทย์แผนปัจจุบันทุกประการ
- ☐ มีรูปแบบ และขั้นตอนการให้บริการ โดยแยกส่วนการให้บริการด้านการแพทย์แผนไทย ผู้ป่วยรับบริการได้โดยตรง
- ☐ อื่นๆ _____

8. สถานที่ในการให้บริการด้านการแพทย์แผนไทย เป็นอย่างไร

- ☐ มีสถานที่ให้บริการอยู่ในอาคารของสถานีนามัย แยกเป็นสัดส่วน
- ☐ มีสถานที่ให้บริการ แยกเฉพาะอยู่นอกอาคารของสถานีนามัย แต่อยู่ในบริเวณสถานีนามัย
- ☐ อื่นๆ _____

9. ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานด้านการแพทย์แผนไทยในมืงบประมาณที่ผ่านมา

10. ท่านมีแนวทางในการพัฒนางานด้านการแพทย์แผนไทย ในสถานบริการของท่านอย่างไร

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ _____

แบบสอบถาม

การศึกษาวิจัย “ รูปแบบและแนวทางการดำเนินงานการแพทย์แผนไทย ในการดูแลรักษาสุขภาพ
ระหว่างชุมชนกับโรงพยาบาล ”

ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย โรงพยาบาลแม่ใจ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

วัตถุประสงค์ เพื่อทราบข้อมูลความต้องการของชุมชน ในด้าน

- การเลือกใช้บริการด้านการแพทย์แผนไทย
- การใช้สิทธิบัตร ในการรักษาพยาบาลด้านการแพทย์แผนไทย
- การรับบริการด้านการแพทย์แผนไทย ในโรงพยาบาล

ตอนที่ ๑. ข้อมูลทั่วไป จำนวน ๑๐ ข้อ

ตอนที่ ๒. แบบสอบถามความต้องการของชุมชน จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๓. ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ ๑. ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ☐ และกรอกข้อความลงในช่องว่าง

๑. บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัดพะเยา

๒. เพศ..... ☐ ชาย ☐ หญิง

๓. สถานภาพ..... ☐ โสด ☐ คู่ ☐ หม้าย ☐ หย่า ☐ แยกกันอยู่

๔. อายุ.....ปี

๕. อาชีพ.....

๖. ระดับการศึกษา.....

๗. ศาสนา ☐ พุทธ ☐ คริสต์ ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

๘. สิทธิบัตรการรักษาพยาบาล ☐ ชำระเงินเอง ☐ เบิกได้ ☐ ประกันสังคม

☐ บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท ☐ บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้ายกเว้นค่าธรรมเนียม
(บัตรราชใต้น้อย, อสม., ทหารผ่านศึก, ผู้พิการ, ผู้สูงอายุ) ☐ บัตรประกันสุขภาพอื่นๆ

๙. รายได้.....ต่อเดือน

๑๐. โรคประจำตัว(ระบุ).....

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามความต้องการของชุมชนในการรับบริการด้านการแพทย์แผนไทย
(สำหรับผู้ที่เคยรับบริการด้านการแพทย์แผนไทย)

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ○ และกรอกข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

๑. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทย อย่างไรบ้าง
 - ☐ การตรวจรักษาโดยแพทย์แผนไทย
 - ☐ การนวดไทย
 - ☐ การอบไอน้ำสมุนไพร
 - ☐ การประคบสมุนไพร
 - ☐ การใช้ยาสมุนไพร
 - ☐ การรับประทานอาหารตามธาตุ
 - ☐ อื่น ๆ
๒. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยมาจากแหล่งใด
 - ☐ เพื่อนบ้านบอกต่อ ๆ กันมา
 - ☐ รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษ
 - ☐ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข
 - ☐ ศึกษาตำราต่าง ๆ
 - ☐ วิทยุ
 - ☐ โทรทัศน์
 - ☐ อื่น ๆ
๓. ท่านเห็นด้วยหรือไม่/อย่างไร ที่นำการแพทย์แผนไทยมาใช้ในการดูแลรักษาสุขภาพผู้ป่วยในโรงพยาบาล
 - ☐ เห็นด้วย เพราะ.....
 - ☐ ไม่เห็นด้วย เพราะ.....
๔. จากที่ท่านได้รับบริการด้านการแพทย์แผนไทย ที่ รพ.แม่ใจ ท่านตั้งใจมารับบริการเองหรือแพทย์เป็นผู้สั่งให้รับการรักษา
 - ☐ ตั้งใจรับบริการและเสียค่าใช้จ่ายเอง
 - ☐ ร้องขอมารับบริการและขอให้สิทธิบัตรรักษาพยาบาล
 - ☐ แพทย์สั่งการให้รับบริการและใช้สิทธิบัตรได้ (ถ้าตอบข้อนี้ให้ข้ามไปตอบข้อ ๖)
 - ☐ อื่น ๆ
๕. ทำไมท่านถึงเลือกมารับบริการด้านการแพทย์แผนไทยในการดูแลรักษาสุขภาพที่โรงพยาบาล
 - ☐ อยากทดลองใช้บริการ
 - ☐ เคยใช้บริการแล้วอาการดีขึ้น
 - ☐ มีเพื่อนบ้านใช้บริการแล้วบอกต่อ
 - ☐ อื่น ๆ
๖. ท่านต้องการเข้ารับบริการด้านการแพทย์แผนไทยในช่องทางใด
 - ☐ เข้ารับบริการโดยตรงที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย รพ.แม่ใจ รับการตรวจรักษาโดยแพทย์แผนไทย
 - ☐ เข้ารับบริการโดยผ่านขั้นตอนแผนกผู้ป่วยนอกของ รพ.แม่ใจ รับการรักษาโดยแพทย์แผนไทย
 - ☐ อื่น ๆ

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามความต้องการของชุมชนในการรับบริการด้านการแพทย์แผนไทย
คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ๐ และกรอกข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

๑. ท่านทราบเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยอย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
☐ การตรวจรักษาด้วยแพทย์แผนไทย	☐ การนวดไทย
☐ การอบไอน้ำสมุนไพร	☐ การประคบสมุนไพร
☐ การใช้ยาสมุนไพร	☐ การรับประทานอาหารตามธาตุ
๒. ท่านทราบเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยมาจากแหล่งใด
☐ เพื่อนบ้านบอกต่อ ๆ กันมา	☐ การสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ
☐ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	☐ ศึกษาตำราต่าง ๆ
☐ วิทยุ	☐ โทรทัศน์
☐ อื่น ๆ	
๓. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่นำการแพทย์แผนไทยมาใช้ในการดูแลสุขภาพในโรงพยาบาลและสถานีนอนามัย
- ☐ เห็นด้วย เพราะ.....
- ☐ ไม่เห็นด้วย.....
๔. หากท่านมีอาการเจ็บป่วย จะเลือกรับบริการด้านการแพทย์แผนไทยหรือไม่และรับบริการที่ไหน
☐ เลือกรับบริการ	☐ ที่โรงพยาบาลแม่ใจ	☐ สถานีอนามัย
	☐ หมอนวดในชุมชน	☐ หมอพื้นบ้าน
	☐ ชี้อยาสมุนไพรจากพ่อค้าเร่	☐ อื่น ๆ
☐ ไม่เลือกรับบริการ เพราะ.....		
๕. จากข้อ ๔ ท่านมีเหตุผลใดที่เลือกใช้บริการด้านการแพทย์แผนไทยในสถานที่นั้น ๆ
- ☐ ใกล้บ้าน ☐ สะดวก ปลอดภัย ☐ ประหยัด ☐ อื่น ๆ
๖. หากท่านเข้ารับบริการด้านการแพทย์แผนไทยที่โรงพยาบาลหรือสถานีอนามัยท่านต้องการเข้ารับบริการในช่องทางใด
- ☐ เข้ารับบริการตรวจรักษาโดยตรงที่ให้บริการด้านการแพทย์แผนไทย ในสถานบริการนั้น ๆ
- ☐ เข้ารับบริการตรวจรักษาโดยผ่านตามขั้นตอนแผนกผู้ป่วยนอกของสถานบริการนั้น ๆ
๗. ท่านต้องการใช้สิทธิบัตรในการรักษาพยาบาลด้านการแพทย์แผนไทยอย่างไร
- ☐ ใช้สิทธิบัตรในการรักษาพยาบาลได้ทุกกรณีและทุกสถานบริการของรัฐ
- ☐ ใช้สิทธิบัตรในการรักษาพยาบาลได้ในกรณีที่แพทย์แผนปัจจุบันสั่งการรักษาพยาบาลเท่านั้น
- ☐ อื่น ๆ

๘. ถ้าหากท่านต้องการรับบริการด้านการแพทย์แผนไทย โดยจำเป็นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง ท่านเห็นว่าควรเสียค่าใช้จ่ายเท่าไร จึงจะเหมาะสม

☐ ๕๐ บาทต่อครั้ง ☐ ๑๐๐ บาทต่อครั้ง ☐ ๑๕๐ บาทต่อครั้ง ☐ อื่น ๆ

๙. ท่านต้องการให้สถานบริการด้านการแพทย์แผนไทยเป็นอย่างไร

☐ มีสถานบริการเป็นสัดส่วนแยกโดยเฉพาะ , รับบริการสะดวก ไม่มีชั้นคอนกรีต

☐ มีผู้ให้บริการอย่างเพียงพอ

☐ มีการให้บริการในสถานบริการใกล้บ้านและเลือกใช้บริการได้

☐ อื่น ๆ

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

การศึกษาวิจัย “ รูปแบบและแนวทางการดำเนินงานการแพทย์แผนไทย ในการดูแลรักษาสุขภาพ
ระหว่างชุมชนกับโรงพยาบาล -
ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย โรงพยาบาลแม่ใจ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

- วัตถุประสงค์ เพื่อทราบข้อมูลความต้องการของชุมชน ในด้าน
- การเลือกใช้บริการด้านการแพทย์แผนไทย
 - การใช้สิทธิบัตร ในการรักษาพยาบาลด้านการแพทย์แผนไทย
 - การรับบริการด้านการแพทย์แผนไทย ในโรงพยาบาล

- ตอนที่ ๑. ข้อมูลทั่วไป จำนวน ๑๐ ข้อ
- ตอนที่ ๒. แบบสอบถามความต้องการของชุมชน จำนวน ๕ ข้อ
- ตอนที่ ๓. ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ ๑. ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ☐ และกรอกข้อความลงในช่องว่าง

๑. บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัดพะเยา
๒. เพศ..... ☐ ชาย ☐ หญิง
๓. สถานภาพ..... ☐ โสด ☐ คู่ ☐ หม้าย ☐ หย่า ☐ แยกกันอยู่
๔. อายุ.....ปี
๕. อาชีพ.....
๖. ระดับการศึกษา.....
๗. ศาสนา ☐ พุทธ ☐ คริสต์ ☐ อื่นๆ (ระบุ).....
๘. สิทธิบัตรการรักษาพยาบาล ☐ จ่ายเงินเอง ☐ เบิกได้ ☐ ประกันสังคม
☐ บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท ☐ บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ยกเว้นค่าธรรมเหิร
(บัตรราชได้น้อย, อสม., ทหารผ่านศึก, ผู้พิการ, ผู้สูงอายุ) ☐ บัตรประกันสุขภาพอื่นๆ
๙. รายได้..... ต่อเดือน
๑๐. ไรศประจำตัว(ระบุ).....

๗. ท่านต้องการใช้สิทธิบัตรในการรักษาพยาบาลด้านการแพทย์แผนไทยอย่างไร

- ☐ ใช้สิทธิบัตรในการรักษาพยาบาลได้ในทุกกรณีและทุกสถานบริการของรัฐ
- ☐ ใช้สิทธิบัตรในการรักษาพยาบาลได้ในกรณีที่แพทย์แผนปัจจุบันสั่งการรักษาเท่านั้น และใช้ได้ทุกสถานบริการของรัฐ
- ☐ อื่น ๆ

๘. ถ้าหากท่านต้องการรับบริการด้านการแพทย์แผนไทย โดยจำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง ท่านเห็นว่าควรเสียค่าใช้จ่ายเท่าไร จึงจะเหมาะสม

- ☐ ๕๐ บาท ต่อครั้ง ☐ ๑๐๐ บาทต่อครั้ง ☐ ๑๕๐ บาทต่อครั้ง
- ☐ อื่น ๆ

๙. ท่านต้องการให้สถานบริการด้านการแพทย์แผนไทยเป็นอย่างไร

- ☐ มีสถานบริการเป็นสัดส่วนแยกโดยเฉพาะ, รับบริการโดยไม่ต้องมีขั้นตอนมาก
- ☐ มีผู้ให้บริการอย่างเพียงพอ
- ☐ มีการให้บริการในสถานบริการใกล้บ้าน
- ☐ อื่น ๆ

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ภาพกิจกรรม
การดำเนินงานช่วงที่ 1

ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพการแพทย์แผนไทย

การประชุมชี้แจงโครงการวิจัยในชุมชนกาดกนกบุรี

ภาพกิจกรรม
การดำเนินงานช่วงที่ 1

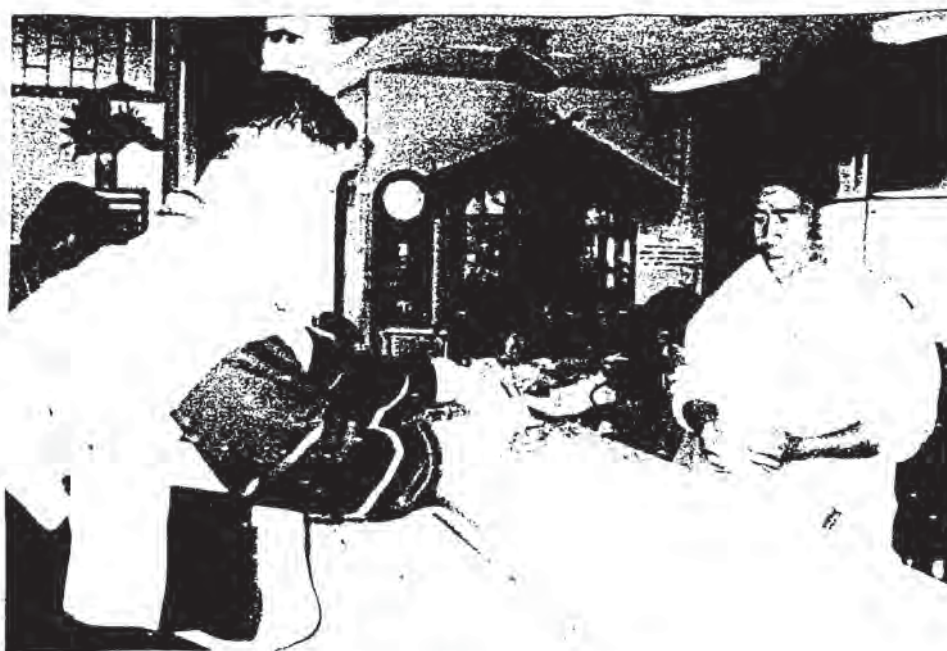
การประชุมชี้แจงโครงการวิจัยแก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตำบลดอนเมือง

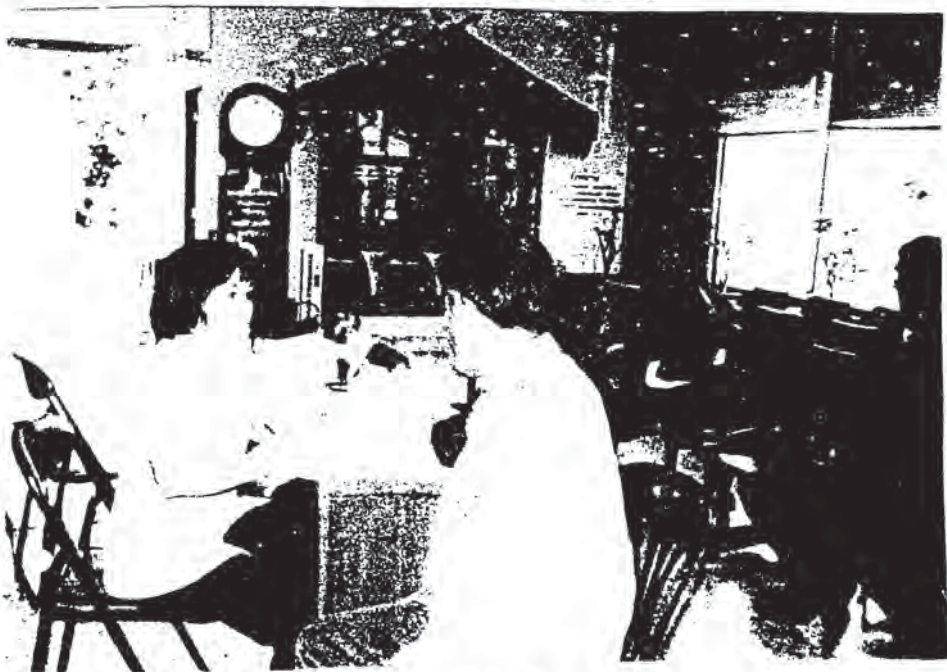
การรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารระดับตำบล

ภาพกิจกรรม
การดำเนินงานช่วงที่ 1

ขั้นตอนการรับบริการ

1. การขึ้นบัตรที่แผนวาระเบียน

2. การซักประวัติ, คัดกรองผู้ป่วยที่แผนกผู้ป่วยนอก

ภาพกิจกรรม
การดำเนินงานช่วงที่ 1

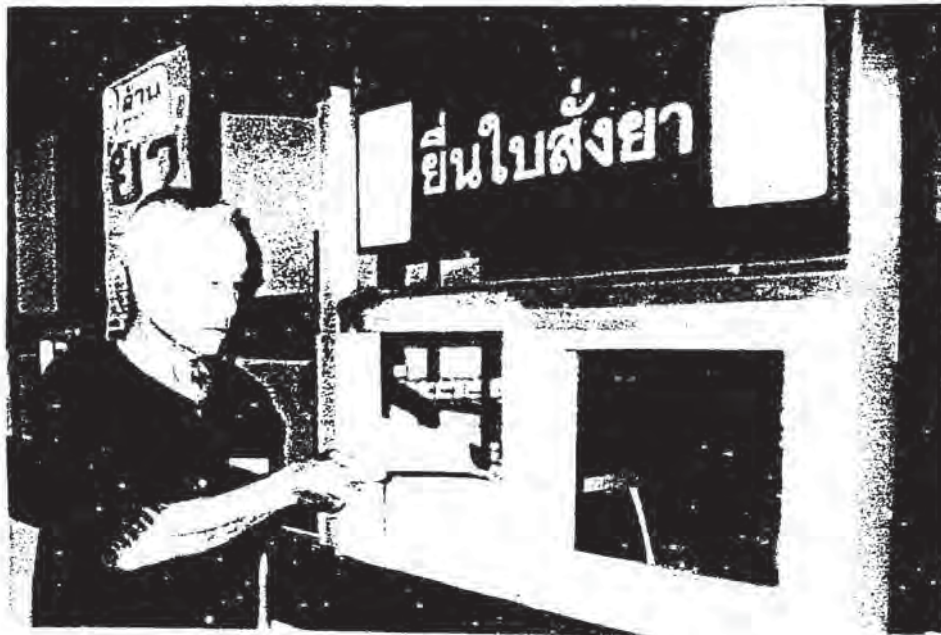

3. รับการตรวจวินิจฉัยโดยแพทย์แผนปัจจุบัน

4. ชำระเงินค่าบริการและค่ายา

ภาพกิจกรรม
การดำเนินงานช่วงที่ 1

5. รับขออนุญาตจำหน่ายที่แผนกผู้ป่วยนอก

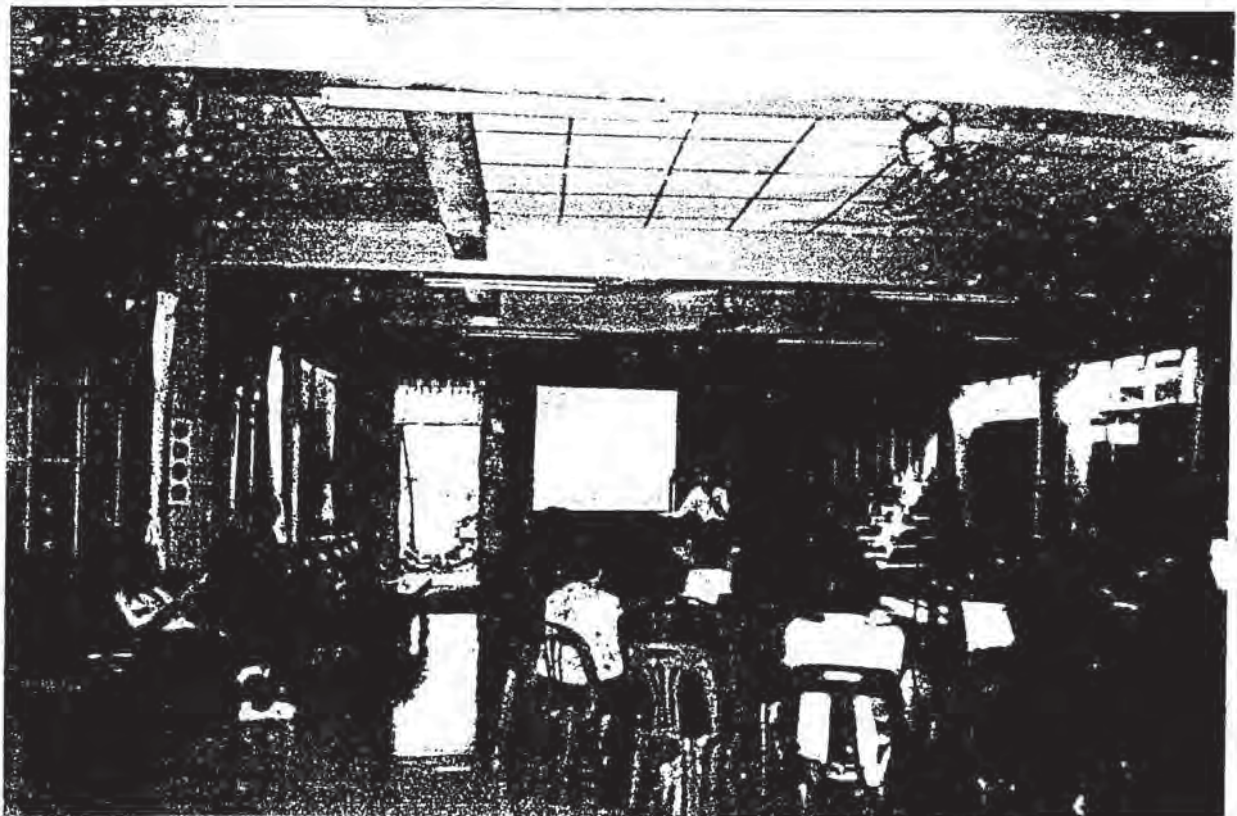

6. รับบริการด้านการแพทย์แผนไทย
และรักษาสมุนไพรที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทยในโรงพยาบาล

ภาพกิจกรรม
การดำเนินงานช่วงที่ 2

การรวบรวมข้อมูลชุมชน

การจัดเวทีเสวนา

การให้บริการในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย
โรงพยาบาลแม่โจ้

การจัดประวัติผู้ป่วย

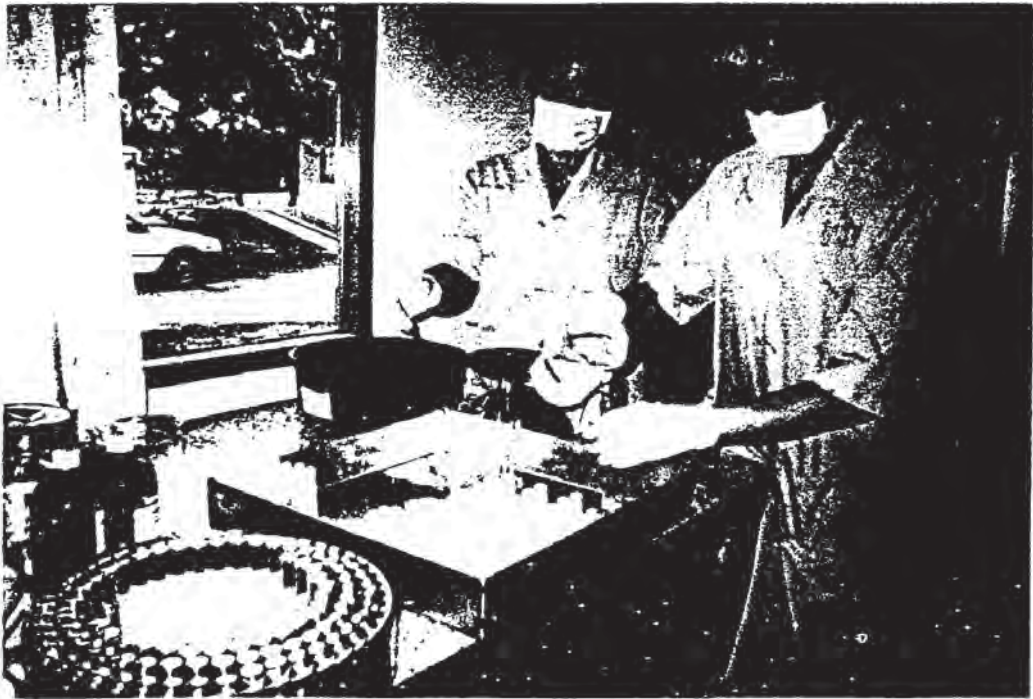
การบริการประคบสมุนไพร

การบริการ นวดแผนไทย

การฝึกกายบริหาร เพื่อนำไปปฏิบัติตนเองต่อที่บ้าน

การผลิตยาสมุนไพร

การจัดและจำหน่ายยาสมุนไพร ก่อนกลับบ้าน

ประวัติ

ชื่อ-สกุล

นางสาว อมรรัตน์ เคษมนต์

วัน เดือน ปี เกิด

5 เมษายน 2508

อาชีพ

พยาบาล

ที่อยู่

78 หมู่ 1 ต.แม่ใจ อ.แม่ใจ จ.พะเยา

สถานที่ทำงาน

โรงพยาบาลแม่ใจ อ.แม่ใจ จ.พะเยา

ประวัติการศึกษา

- ประกาศนียบัตร การพยาบาลและผดุงครรภ์
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนะพเยา จ. พะเยา , 2528
- ปริญญา พยาบาลศาสตร์ บัณฑิต
มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช , 2534
- ประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิจัย และพัฒนาเภสัชกรรมไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย , 2547

ประวัติการทำงาน

- พยาบาลประจำการแผนกผู้ป่วยนอกและแผนกผู้ป่วยใน
โรงพยาบาล จุน อ.จุน จ.พะเยา , 2528 – 2530
- พยาบาลประจำการ แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลแม่ใจ
สาขาโรงพยาบาลพะเยา , 2531 – 2533
- พยาบาลหัวหน้า งานอุบัติเหตุ-ฉุกเฉินและงานให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพ
ภาพ
โรงพยาบาลแม่ใจ อ.แม่ใจ จ. พะเยา , 2533 – 2541
- พยาบาลหัวหน้างาน สุขศึกษาประชาสัมพันธ์และพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ
ภาพ
โรงพยาบาลแม่ใจ อ.แม่ใจ จ.พะเยา , 2541 – 2543
- หัวหน้างาน ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย
โรงพยาบาลแม่ใจ อ.แม่ใจ จ.พะเยา 2544 - ปัจจุบัน
- คณะกรรมการ การพัฒนา สาธารณสุข อ.แม่ใจ จ.พะเยา 2547
- คณะอนุกรรมการพัฒนางานสร้างเสริมสุขภาพ อ.แม่ใจ จ.พะเยา

ประสบการณ์ด้านวิชาการ

- ร่วมทีมงานวิจัยการศึกษาพฤติกรรมสุขภาพผู้ป่วยโรคเบาหวานเขต 10

สำนักงานสาธารณสุขเขต 10 จ.เชียงใหม่

- ร่วมทีมงานวิจัยและคณะกรรมการ การสังคายนา หมอเมืองปี 2543-2546

ชุดโครงการวิจัย องค์ความรู้หมอเมือง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

- เป็นอาจารย์พิเศษ สอนนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา ปี 2546- ปัจจุบันเรื่อง – การนวดคลายเครียด,การออกกำลังกายแบบไทยด้วย ฤๅษีดัดตน

- การเรียนรู้วิถีชุมชน (ชนเผ่าเมี่ยน) บ้านปางปูละ อ.แม่ใจ จ.พะเยา

ในการใช้สมุนไพรและภูมิปัญญาพื้นบ้านในการดูแลสุขภาพสุขภาพ

- บทบาทพยาบาลกับการส่งเสริมในการบำบัดโรค
- ที่ปรึกษาการสัมมนาเรื่อง “พยาบาลยุคใหม่กับการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านล้านนา”

นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 12 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีพะเยา